

Нургалиева Алсу Ильхамовна

учитель математики

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Средняя общеобразовательная школа №175»

город Казань, Республика Татарстан

ТЕХНОЛОГИИ СОВРЕМЕННОГО УРОКА

ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНО-РАЗВЛЕКАТЕЛЬНАЯ ИГРА «ТАМЧЫ-ШОУ»

КАТНАШАЛАР : 4, 5, 6 КЛАСС УКУЧЫЛАРЫ

МАКСАТЫ:

- Математика фәне буенча укучыларның белемнәрен ныгыту;
- Фәнгә карата кызыксыну уяту;
- Телдән хисап башкару тизлеген арттыру;
- Саннар белән эшләү күнекмәләрен үстерү.

ЖИҤАЗЛАУ:

• Такта, проектор, экран , ноутбук , ширма, йолдызлар һәм кар бөртекләре, сигнал карточкалары, сигнал бирү өчен уенчыклар, плакатлар.

“Туган як” жыры яңгырый.

Бик борынгы заманнарда ук , моннан меңнәрчә еллар элек тә математика фәне белемнәреннән файдаланганнар. Әлеге белемнәр борынгы сәүдәгәрләр, төзүчеләр, жир үлчәүчеләр һәм сәяхәтчеләр өчен бик кирәк булган.

Безнең көннәрдә дә бер генә кеше дә математика нигезләрен белмичә кала алмый. Эшче һәм диңгезче дә, инженер һәм кырчылык белгече дә, очучы һәм өйдәге хужабикәләргә дә төрле – төрле исәп-хисәп гамәлләре башкарырга туры килә.

Математика буенча белемнәр хәзерге вакытта һәрбер культуралы кешегә зарур. Һәм шуның өчен әгәр син зур тормышта катнашасың килә икән, хәзерге

мөмкинлекләр булганда, математиканы башыгызга тутырыгыз. Аннан соң ул сезгә алдагы тормышыгызда һәм эшегездә зур ярдәм итәр.

Математиканы яхшылап аңлауның нигезе – санный белү, уйлый һәм фикерли белү, мәсьәләләрне чишүнең уңышлы һәм уңай юлларын таба белү сәләте.

Максатыгызга ирешергә тырышагыз һәм хезмәт сөючән булсагыз, дәресләрдә игътибарлы булып, өегездә мөстәкыйль рәвештә һәм кызыксынып шөгыйльләнсәгез, әлегә сәләтләрне сез үзегездә тәрбияли аласыз.

Һәм менә хәзер үткәреләчәк уен да сезнең бу сәләтләрөгезне ачыклар дип уйлайбыз.

Шулай итеп , кадерле укучыларыбыз, килгән кунаклар бездә “Тамчы - шоу” интеллектуаль күңел ачу уены башлана.

РӘСЕМЛЕ МУЗЫКА КҮЕЛӘ.

Әйдәгез, беренче эш итеп катнашучы командалар белән танышып китик.

Беренче сүзне “Иштирәк йолдызлары” командасына бирәбез.

(Динара, Индира, Ксения, Сәет)

Танышу:

Динара:

Мин – Динара, математиканы

Һәм күп фәннәрне яратам.

Жырлар жырлап , очып биеп ,

Бар кешене каратам.

Түбән Кама , Чаллы , Казан

Шәһәрләре бик ошый.

Ләкин попугай, керпе, эт-песиләр белән дә

Авылда эчәм пошмый.

Бик күп укыйм, эшләр эшлим

Әниемнең уң кулы
Менә “Тамчы - шоу”да бүген
Командир да бу юлы.

Әнже:

Кысла елында тусам да
Һич тә артка бармыймын
Алдагы эш, укуларны
Киләчәкне барлыймын.
Алма жыям , пешерергә
Ашарга да яратам.
Исемем Әнже булгангамы
Ак төсләр дип жан атам.

Динле дә мин , иманлы да
Сезгә дә шуны теләм.
Инсафлы вә, тәүфыйкълы да
Булырбыз дип мин уйлыйм.

Индира:

Индира мин, зәңгәр күкне,
Йолдызларны яратам.
Жәй җиттеме - бакчада мин
Кыш көне тауда шуам.
Киләчәктә дизайнер булу
Минем бик зур хыялым.
Мин яраткан карлыгачлар
Безнең өйгә оялый.
Отличник мин ,тырышып укыйм
Житешәм барчасына.
Китапларны күп укыгач

Белемнәр дә туплана.

Дусларыма тел ачкычы

Уңыш теләп каламын.

Үзем табиб ,жырчылардан

Әниемнән үрнәк аламын.

Эльза:

Рәссам буласым килгәнгә

Яз һәм жәйне яратам

Пирожкилар, бәлеш, ашлар,

Салатлар бик яратам.

Кыш аенда тугангамы

Жәйне көтеп алам мин

Бакчада йөргән керпегә

Тотып сөт эчертәм мин.

Кунак килсә сөенәм мин

Сез килүгә дә шатмын

Тырышып уенда жиңеп чыксак,

Мин биктә куанырмын.

Альбина:

Кыш аенда тугангамы

Ап-ак карлар якын күңелгә

Барлык фәннәрне дә яратам мин

Булыр алар һәрчак күңелдә.

Рәсем ясау, бию, китап уку

Яраткан шөгыйльләрем

Математика, рус теле, татар теле

Иң яраткан фәннәрем.

Дуслар ,бу уенда барыбызга

Уңышлар юлдаш булсын
Тәмамлангач та йөзләрдә
Елмаю балкып торсын.

Раил:

Тырышлык һәм үрнәк булу
Минем яшәү девизым
Ярдәмчел бул, дус та яшә,
Ихтирамлы бул димен.

Нинди һөнәр яхшырак дип,
Уйга да калам кайчак
Иптәшләр күп, туганнар күп
Бирешмәбез бергә барсак.

Раил мин, техниканы
Кечкенәдән үз итәм.
Таянычым эти-әни
Барыгызны яратам.

Ксения:

Аулаш кызы Ксения мин
Чигәм, юам ,пешерәм.
Тик нигәдер каникулларны
Ешрак искә төшерәм.

Укытучыларны һәрчак
Үрнәк диеп саниймын.
Түземлелек һәм тырышлык
Миңа кирәк, аңлаймын.

Эш яратам ,спорт сөям,
Киләчәктә кирәк булырлар
Безнең мондый уеннарда уйнау

Күз алдында һәрчак торырлар.

Сәет:

Егет кеше житмеш төрле

Һөнәргә ия булсын.

Укып чыгып кеше булып,

Илнең сакчысы булсын.

Малайларга гына дигән

Китапларны яратам.

Йокламыйча футбол карыйм

Сәет исемле булаам.

Бер эштән дә мтин тайчынмыйм

Үскәч кирәк ,аңлыймын.

Ихтирамым зур Илһам абый Шакировка

Ул жырласа, күзем алмыймын.

Командалар

Иштирәк йолдызлары

Динара ,Индира,Сәет,Ксюша

Энже бөртекләре

Альбина,Эльза,Энже,Раил

Безнең команданың девизы:

Дуслык белән көчле без,

Күктә йолдызлар ,жирдә без

Тырышырбыз ,жиңәрбез!

Калышмагыз ,бездән сез.

Санийбыз һәм үлчибез

Тормышны без аңлайбыз

Барабыз без гел алга

Белем белән коралланып

Чыгабыз озын юлга.

Түш билгеләре, бейтжиклар тагыла.

Уеныбыз үен булсын дисэк , безгэ тагын бер команда кирэк була бит эле, дуслар.

Өченче команда үл- безнең хөкемдарлар командасы. Күп еллардан килгән традиция буюнча , без аны килгән кунаклар арасыннан сайлап куярбыз.

Жюри сайлана.

Рәсемсез музыка (экрен) яңгырый.

1 тур гамәлдә. Шулай итеп, 1 турга кереп киттек. “Көчле берне, белемле меңне егар”.

Бу түрдә командаларга 20 сорау тәкъдим ителә. Кайсы команда сорауга җавапны белә, сигнал үенчыклар белән тавыш бирә.Кайсы команда капитаны алданрак тавыш чыгарырга өлгерә, шул команда вәкилләренә җавап бирү хокукы бирелә.

Әгәр берәр команда дөрес җавап бирмәсә , хокук 2 нче командага бирелә.Дөрес җавап өчен берәр очко бирелеп барыла.Командалар әзер булса, үеныбызны башлыйбыз.

Игътибар!

1 сорау яңгырый.

3 янында 7 нуль торган сан. (70 млн)

Дәвам итәбез. 2 сорау.

91 саны 3 кә бүленәме? (юк)

Шулай итеп 3 нче сорауга килеп керәбез

3 сорау.

6 центнерда ничә килограмм? (600 кг)

Шундыйрак 4 сорау.

Ничәгә 8 не кушсак 20 була? (12)

Алга таба 5 сорауны яңгыратам.

Иң зур берурынлы санны әйтегез. (9)

6 сорау.

Сәгатьнең $\frac{1}{3}$ е ничә минут була? (20 мин.)

Уен дәвам итә. Шундыйрак булыр. 7 нче сорау

Суқыр тычкан ябалактан 3 күзлек сатып алган, пыялаларының санын әйтергә. (Суқыр тычканга күзлек кирәкми).

8 нче сорауга да килеп житкәнбез.

Агачны 3 урыннан кистеләр. Һәр кисәк 2 м озынлыкта булса, башта агач ничә м озынлыкта булган? (8 м)

Тыңлыйбыз 9нчы сорауны:

$3x = 48$ тигезләмәсенең тамырын әйтеп бирегез. (16)

Ә хәзер 10 нчы сорауны укыйм.

Елның ничә аенда 30 көн бар? (11 айда)

11 сорау.

Ике дус – төлке һәм тавык , кышкы озын көннәрнең берсендә, спортзалга киткәнәр. Аякларын өшетмәсен өчен аларга икесенә бергә ничә итек кирәк? (6)

12 сорау болайрак яңгырый.

3 кош очып бара иде. Шуларның берсен аучы атып төшерде. Сорау: ничә кош калды? (1)

13 сорау.

Өчәү, өчәү, 3 төштә. Тагын берәү бер төштә. (10)

14 нче сорауны әйтәм.

73 не 0 санына бүлгәч ничә була? (Санны 0 гә бүләргә ярамый)

15 нче сорау шулайрак булыр.

Алманың яртысы нәрсәгә охшаган? (Билгеле инде ,икенче яртысына)

16 нчы сорауга килеп керәбез.

6 сәгать тәүлекнең ничәнче өлеше? (4енче яки чиреге)

Игътибар белән 17 нче сорауны тыңлыйбыз.

Машинага 3 кәжә бәтиә утырганнар. Аларның һәрберсенең 8 км юл үткәне билгеле булса, машина ничә км юл үткән? (8 км)

18 нче сорау мондыйрак булыр.

3 кг 15 грамм ничә грамм булыр? (3015 г.)

19 нчы сорауны укыйм.

Яшелчә бакчасында (сезгә таныш әкият геройлары инде алар) шалканны тартып чыгаруда бабай , әби , онык, тугры эт, хитрый пәси һәм дә ки бәләкәй генә тычкан катнашканнар. Шалканны тартуда ничә кеше катнашкан? (3)

Соңгы 20 сорауга да килеп җиткәнбез икән. Ул болайрак яңгырар.

Кәрзиндәге 5 алманы 5 кешегә берәр алма булырлык итеп бүләргә һәм 1 алма кәрзиндә калсын. (1 кешегә алма кәрзине белән бирелә)

I тур тәмам. Аның нәтижэләрен игълан итү өчен сүзне мөхтәрәм жюрига тапшырабыз.

Уенның бер өлеше, математика теле белән әйтсәк 1/4 е төгәлләнде.

Ә хәзер уенның икенче турына керәбез. Бу турда эш болайрак торачак.

а) Командаларга экранда рәсемнәр тәкъдим ителәчәк. 10 секунд вакыт эчендә командалар рәсемне игътибар белән карыйлар, экран сүнә, сорау бирелә.

Рәсемнәргә сораулар:

1

2

3

4

б) “Безнең сүзлек”

12 – И , 3 – Ә , 8 – К , 7 – Ф , 4 – Т , 98 – Л.

$$x * 7 = 49,$$

$$96 : x = 8 ,$$

$$x : 7 = 14 .$$

Бирелгән 3 тигезләмәне чишәргә , килеп чыккан саннарны безнең сүзлекне кулланып , яшерелгән сүзне табарга. (Фил)

“Фил турында” сөйләнелә, рәсемнәр күрсәтелә.

Филнең биеклеге, озынлыгын, авырлыгын белү өчен, блок – схемалар тәкъдим ителә.

Биекlege	озынлыгы	авырлыгы
Жавап: 350 см	450 см	6000 кг

II тур тәмам. Аның нәтижәләрен игълан итү өчен сүзне мөхтәрәм жюрига тапшырабыз.

III турга аяк басабыз, дүсләр.

(Рәсемле музыка яңгырый)

Турның исеме болайрак атала :

“Башың түгәрәкме?” Кайсы кеше түгәрәк ди, ә кайсысының түгәрәк тә бұлмаска мөмкин. Әйдәгез, тикшереп карыйк.

Жавапларны сигнал карточкаларын күтәреп жавап бирербез.

1 сорау

1 · 2 · 3 · 4 · 5 · ... · 13 · 14 · 15 саннар тапкырчыгышында ничә 0 бар?

Жаваплар:

1) 1 ; 2) 3 ; 3) 4 ; 4) 2.

2 сорау

Сигез таякның дүртесен сындыргач ничә таяк кала?

Жаваплар:

1) 8 ; 2) 4 ; 3) 12 ; 4) 10 .

3 сорау

Бу крепостъта ничә өчпочмак бар?

Жаваплар:

1) 9 ; 2) 8 ; 3) 12 ; 4) 10 .

4 сорау

Кайсы сан дүрткә бүленә?

Жаваплар:

1) 82 ; 2) 96 ; 3) 54 ; 4) 46 .

5 сорау

Бер малай туган . Энисе аның туган көне саен 4 сум акча салып барган. Акча 20 сумга житкәч, улы өйләнгән. Сорау: улы ничә яшендә өйләнгән?

Жаваплар:

1) 16 ; 2) 18 ; 3) 5 ; 4) 20.

(малае кәбисә елының 29нчы февралендә туган)

III тур тәмам. Аның нәтижәләрен игълан итү өчен сүзне мөхтәрәм жюрига тапшырабыз.

IV турга да килеп җиттек, дуслар.

Бү бәйгезе “Капитаннар бәйгесе “дип атала.

Бик җиңел ярыш бү. Мин сезгә сораулар бирәм , ә сез миңа “әйе ” яки “юк” дип кенә җавап биреп торасыз.

Барысы 10 сорау булчак. Капитаннар әзер булса , бәйгене башлап җибәрәбез. Беренче сорауны арттарак калучы командадан башларбыз.

“Иштирәк йолдызлары”на сораулар:

1. Иң кечкенә натураль сан 0. (юк)

2. Санлы нульгә бүлгәргә ярамый. (әйе)

3. 6 сум ул – 600 тиен. (әйе)

4. Турыпочмаклыкның 4 ягы да тигез. (юк)

5. $15x = 30$ тигезлэмәсенен тамыры 3 була. (юк)
6. Санны үз-үзенә бүлсән 1 килеп чыга. (әйе)
7. Үтелгән юл / вакыт = тизлек. (әйе)
8. Тапкырлаучыларның урыннарын алыштырсаң, тапкырчыгыш үзгәрә.
(юк)
9. 97 – икеурынлы сан. (әйе)
10. $6 \cdot 8 = 48$. (әйе)

“Энже бөртекләре”нә сораулар:

1. Тапкырлауга кире гамәл – ул бүлү. (әйе)
2. $7x = 42$ тигезлэмәсенен тамыры 6 була. (әйе)
3. Санны бергә тапкырласаң, сан үзе була. (әйе)
4. $9 \cdot 0 = 9$. (юк)
5. 0 теләсә нинди натураль саннан кечерәк. (әйе)
6. 28 бишкә бүленә. (юк)
7. Квадратның бер ягы 5 булса, периметры 25 була. (юк)
8. $18 - 5 = 13$ була. (әйе)

9. 100 м 1 км га тигез.

(юк)

10 Кушылучыларның урыннарын алыштырудан сумма үзгәрми. (әйе)

IV тур һәм уеныбыз да тәмам. Аның нәтижәләрен игълан итү өчен сүзне мөхтәрәм жюри вәкилләренә бирәбез.

Хөрмәтле кунаклар!

Килгәнегез, игътибар белән тыңлаганыгыз өчен, Сезгә бик зур рахмәтебезне белдерәбез!..

Балалар белән эшлисез,

Төрле холык кешедә,

Шуңа күрә түземлелек

Телибез авыр эшегездә.

Телибез Сезгә ак бәхетләр,

Яшәгез Сез саулыкта.

Саулык – мөһим! Чөнки аны

Булмый сатып алып та.